

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

Quam Vitæ Rationem, & formulam vivendi Venerabilis Princeps Arnestus
hoc tempore sequeretur. Caput VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

126 DE VITA VENERABILIS ARNESTI LIB. II.
L. 3. & Carolus V. audiens in Anglia Joannem Roffensem & Thomam Morum occisos, si in meis, inquit Regnis talia duo lumina haberem, quamcunque munitissimam Civitatem mihi auferri paterer, nè his privarer. *Plura Bisciola Noster T. 1. subsecutor. L. 5. C. 22.*

Quam Vitæ Rationem, & formulam vivendi Venerabilis Princeps Arnestus hoc tempore sequeretur.

CAPUT VII.

Sentio jam pridem expectari à me, ut quotidianam in Archiepiscopatu *Arnesti* vitam, & quæ domesticæ, ut ita dicam, & quasi interiores ejus occupationes, & curæ in tanta dignitate, & Aula gloria fuerint, breviter aperiam. Etsi autem in ultimam hujus libri partem differre *Viri Virtutes* statuerim, aliquid tamen ex ijs hoc quoque loco delibandum esse, ipse video. Nihil referam, quod testimonijs veterum Codicum probare non possim.

I.
Arnesti summa cum DEO conjunctio.

II.
Arnesti Aula cenobio Regiosorum virorum persimilis.

In primis summam cum DEI Majestate amicitiam, & penè familiaritatem ingressus erat *Arnestus*, còque jam assiduâ exercitatione mentis pervenerat, ut etiam in medio gravissimorum negotiorum, & aulæ strepitu, aut ipse in Cælo versaretur, aut DEUM ante se versantem in terris aspiceret; hinc omnis mali otij odium, & sempiterna rerum Divinarum, ac cœlestium meditatio precèsq; lacrymis plerumque, ac gemitibus velut gemmis distinctæ. Aulam habebat *Arnestus* splendidam ac nobilem, magno Prælatorum, Clientum, Nobilium, & Capellanorum, ut vocant, numero, tamen

men ita jam constantiâ suâ sibi certam & constantem, ut Cœno-
bio alicui religiosissimo, rerum agendarum ordine, & silentio,
cùm opus esset, nihil concederet. De media nocte ipse surgebat,
aderant certi Capellani, nocturnumque sacerdotalium precum
officium cum Præsule recitabant: eos ferre non poterat *Arnestus*,
qui se tam nobilium precum & Psalmorum deproperatione, omni
divino solatio, quod sensim in animum stillat, privare ultro velle
viderentur. Nocte insuper *Hora Beatissimæ Virginis*, quas vocant
minores, persolvebantur; cujus Virginis amor *Arnesto* à prima æta-
te insitus & antiquissimus fuit; eam ille Matrem, eam singularem
patronam, & advocatam appellabat; ejus simulacrum privato
in Oratorio domi quotidie adorabat, & cùm faceret iter, vehe-
bat, *Clericis suis ad somnum revertentibus* (ait vitæ scriptor *Ar-
nesto* coævus, nam Urbanum V. modernum Pontificem semper
vocat) *Arnestus meditationi aut lectioni Divina se dabat; & si erat
Missam officiaturus in mane, suspirijs, & crebris singultibus dabat se in
lacrymas.* Sed quæ tandem illa meditatio, aut quod ejus argu-
mentum? arbitror concionum labore occupatum, cùm ad Cæsa-
rem & Aulam, præcipuis per annum diebus diceret, lucubrâsse; sed
is quoque minimus & rarus *Arnesto* disertissimo Principi labor;
explicuit alio in loco, quod quærimus. idem vitæ scriptor, cùmq;
post sacrum quotidie *de Beatissima DEI Matre meditari* solitum,
narravit. Ex his scilicet nocturnis & diurnis Meditationibus,
Cœlestis ille liber *de Excellentibus DEI Matris super omnes Creatu-
ras prerogativis & præcellentijs*, ortum habuit, in quo tanto, tamq;
exaggerato amore, tantisque laudibus *Beatissimam Virginem* ex-
tulit, ut exemplum eo sæculo nesciam, æquaritque sanctissimos il-
los viros *Bernardos, Damascenos, Ildefonsos*, qui in ea celebranda
feliciter ingenia consumserunt. Nemo sterile argumentum *DEI
Matrem* esse putet; *Arnesti* librum consulat, facilè intelliget, eò
usquè amore progressum, ut nihil in natura rerum excellens &
præclarum esset, in quo velut in speculo (qui absolutissimus amo-
ris gradus est) dilectam suam non videret. Annibalis aureos pu-
teos

Elogium Ar-
nesti Glacij Ty-
pi datum.

III,

M. S. V. S.

VEN. Arne-
sti sanctæ oc-
cupationes
& lucubra-
tiones.

26. 10. 15.

De Annibalii teos invenisse diceret, & venas, quæ exhauriri nullis conatibus in-
auris putii genij possent, cum *abyssus abyssum invocaret*; nimirum.

Mariana hist.
Hisp. l. 1. C. 14.
 & 19.

Facundum faciebat amor,

fatiarique amando (quam notam divinus amor peculiarem obtinet) non poterat.

Stattius.

Virg.

amor non talia curat.

Nec cythiso satiantur Apes, nec rore vicæde.

Elucubrâsse antelucanis illis vigiliis plurimos alios libros, multâq; ut erat ingenio rapido & cœlesti, commentarum, scriptores vetusti significant, sed eos libros commune multis egregijs ingenijs excepit fatum, ut fuisse, non esse sciatur; neque posteritas culpâ caret, neque nos, qui cum nova sectamur, antiqua perdimus, & (qui iudicij morbus est) contemnimus. Jam verò lachrymarum,

M. S. Vita. quas ante Missam fundebat, potissimam causam insinuat vitæ

IV.

Quàm dilt-
 genter Con-
 scientiæ ra-
 tiones Arne-
 stus examina-
 re sit solitus.

scriptor: *solutus erat*, inquit, *omnes defectus suos speciales, jam inde a Promotionis sua tempore, propria manu, in quodam libello describere, quatenus eos, ad resistendum is, & corrigendum plus memoria commendaret.* Hos igitur relegens, & recolens cum dolore, solvebatur in lacrymas. Omnino *Arnestus* se omnium mortalium

improbissimum, Sanctorum more, credebat, adeoque sua omnia, velut abortivum quoddam intuebatur, & super errores singulos flebat. Hinc in narratione illa, quam moriens scripsit, & spargi in populum & vulgari iussit, *canem se fœtidum, & peccatorum ma-*

Dies Venerabilis Arnesti.

V.

M. S. Vita, sed valde intricato sensu.

Pietas ejus erga DEI Matrem constantissima.

Nota.

ximum appellavit, etsi ignorare non poterat, homines in Virtutis schola parùm versatos, facile induci posse, ut occulta quædam & gravia in se peccata hæerere suspicarentur. Adulto jam die, & negotijs omnibus, quidque agendum foret, expensis, *mos sibi fuit*, ait idem scriptor, *cum omnibus Prælati, Capellani, atq; Clerici domus sua, alijsq; adventantibus, in linea per directum coram ipso stantibus* (*Missæ cum legeretur, & ipse Missam legit, vel audivit, & dum coram eo alius legeret*) *in Missali ante ipsum sento per Capella Clericum, vel promotione minorem, cum dictis Prælati, & Clericis totum officium ipsius Missæ legere, & postea de B. Virgine ordinatis & morosis ac-*

ram

ram pietatem ! Illud, nè Lector erret, addere oportet : *sacris Marianis Agrestum* delectari solitum, & intertuisse quotidie ijs, quæ in *Aurora* peraguntur, & *Matura* (quod maturè inchoari solent) apud nos vocantur; quarum etiam authorem in Bohemia *Arnestum* Antiquitas facit. Pergit vitæ scriptor : *Nullus tunc quando Missam audiebat, vel etiam ante Missam, cum eo, etiam de suis proprijs negotijs, loqui poterat; nimirum cœlestibus ac æternis vana, caducaque misceri indignabatur; Sanctorum hæc iracundia esse solet, divini Numinis consortium & amicitiam abrumpi non ferentium.* Cùm verò prima Pietatì tempora dedisset *Arnestus*, id quod Cæsarem docuerat, præstabat ipse, & publico in loco aspectabilem se omnibus, & congressum petentibus paratum offerebat, neque Majestatem quâdam vultuosâ compositus, & dignitatem suam ore assimulans, sed amabili & hilari vultu semper ferè stans, aut nonnihil mensæ acclinatus, audiebat. Et erat in illo simplici statu summa dignitas : quippe procerum *Arnesto* corpus, magnæ oris autoritas, quam comitate maximâ temperabat. *Syraculis & Rhodi* nullum diem sine interventu *Solis* esse docent *Veteres*; idem in *Arnesti* vultu vidisses, idem semper humanitatis radius, eadem comitas, ut observari anxie & captari tempora opus non esset. Audiamus iterum vitæ scriptorem : *Ad Salam* (ita Palatium vocat) procedens, omnibus pauperibus, & divitibus pio vultu, sed humiliore, corde audientiam præstitit; quos benigne, & cœu *Agnus mansuetus* stando, & manibus & visu compositis audiebat, & sine intervallo temporis, si potuit, expedivit. Dum verò propter sui absentiam (Cæsaris enim consilia vocabant) vel ob negotij qualitatem id solus explere non poterat, *Prelatis* qui sibi aderant, cum omni sedulitate commisit, celerius, quo fieri poterat, terminandum.

Ad *Caroli Cæsaris* Aulam deinde, & ad Procerum regenda consilia proficiscebatur *Arnestus*, in quibus omnibus quid spectaret, quidque eo *Authore Carolus* perfecit, postea dicemus, inerat dicendi tanta vis, ut obsisti non posset. Os illud cœleste Proceres, si qui consilijs exerrarent, timebant; nec mirum: avita & Regno nota Nobilitas, promptissimum naturâ ingenium, scientijs

VI.

Admissio ad
VEN. Arne-
stum facillima.

Seneca ad Mar-
tiam in Consol.
C. 17. Idem ha-
bet Plinius in
hist. Nat.

Ejusdem co-
mitas & affa-
bilitas.

VII.

Authoritas
Arnesti in
Cæsaris aula

R

ad

ad hæc omnibus, & peregrinationibus Germanicis, Italicis, Gallicis exultum, Archiepiscopalis dignitas, morum sanctimonia, libertas Ecclesiastica, summorum Pontificum & Caroli favor & gratia, longa Roma & Avenione in aula Pontificum collecta rerum experientia, invictum in sententijs ferendis *Arnestum* præstabant. Neque tamen cessabat aut superari poterat, quæ summa tanquam ignis petit, *Invidia*; satisque constat gravissimas dimicationes aliquando suscepisse, detrectatum Virtutibus, corruptos honores ac præmia; *Srenuo ac virili animo*, inquit Vita Scriptor, *pro Iustitia dimicabat, non parcens contra ipsam pauperi nec potenti*, murum pro domo DEI seponens. Maximam fertur id temporis *Invidiam* subijisse, cum regiâ illâ suâ, & cœlesti Eloquentiâ in Procerum conventu ostendit abolendas esse, quas cæca supersticio invexisset *per ignem & aquam probationes*. Quippe *Bohemi* ad eam ætatem ferum candens si tactum non ureret, aut aquam frigidissimam hauftam, neque tamen redditam, in caussis dubijs adhibere solebant. Restitère *Arnesto* suadenti Proceres; vicit *Arnestus*, eamque sententiam secutus est, & amplissimè laudavit *Carolus Imperator*. *Arnestus* insuper Archiepiscopali Edicto fieri in posterum vetuit, & ut ait vita Scriptor, *cessare fecit omnino, magnâ resistantiâ & displicentiâ Baronum Regni non obstante*. Trophæum hujus Cœlestis Eloquentiæ in Capella S. *Wenceslai Praga* hodièque videmus: ipsam illam *Acerram ferream*, quam candentem & prunis plenissimam Rei testésque in judicijs tangebant. Jam *Arnesti* mensa nunquam vacua, semper hospitalitate celebrabatur: *Duodecim pauperes* quotidie (quos œconomus ex trivijs advocabat) cum sancto Antifite vescebantur; eos nisi saturos non dimittebat, ut disertè scribit *Hagecius*, & nummis argenteis duobus abeuntes donabat: nullum unquam pauperem sine stipe, currum præterire sinebat; sed aptior de amore in pauperes alibi dicendi locus erit. Alebat domi, magno & præsentis pretio invitatos, Librarios, qui eleganter (nondum enim Typographicam artem Orbis noster habebat) sacros libros, *Antiphonaria*, ut vocant, Missalia, Ereviaria, aliósque hujusmodi Sacerdotales Codices, tum etiam acta Ecclesiæ, aliâque

Amer Iustitiz.

VIII.

In Pauperes
beneficentia.

A. 1364. C. 118
in M. S.

Lib. 9.

IX.

Magnificen-
tia in Sacris.

aliæque in usum templorum exscriberent; & præcipuè *Arcana*
Missæ verba (*Canonem* dicimus) in membranis auro, aliisque co-
 loribus ad gratiam illuminari pingique jubebat; ipse deinde *Pius*
Præsul supremam addebat manum, & corrigebat errantes. Vi-
 dimus ipsi sancti Præsulis manu correctos in vetustis codicibus er-
 rores, tantæque erat apud *Arnestum* librorum sacrorum multitu-
 do & copia, ut ejus beneficentia pleraque Collegia Sacerdotum,
 Parochiæ, ac Religiosorum Cœnobia ditarentur. Texebantur
 etiam domi, & labore multo concinnabantur aureæ, argenteæ,
 aliæque pretiosæ vestes in aras, Tempa, & Sacerdotales appa-
 ratus; sed ædificationes Templorum, Cœnobiorum, oppidorumque
 potissimum *Arnestum* tenebant, tot enim arces, tot turræ & mu-
 nita oppida, tot Cœnobia condidit, aut ornavit, aut cinxit, tot
 pietatis causâ publicas domos erexit, ut qui ea cum annis *Arnesti*
Archiepiscopalis conferat, ætatem ultra putet. Reliquum omne
 tempus Ecclesiasticis, & Aulicis negotijs dabatur, ad eum enim
 majora negotia *Imperator Carolus* deferebat. Sic acto per curarum
 omne genus die, nocte furtim adrepente, ipse in diem sequentem
 dispositis consilijs, ac deliberationibus, curisque jam diurnis fessus
 ad se se redibat; tum acri primùm judicio examinatis omnibus, si
 quas per imbecillitatem naturæ contraxerat, noxis; deinde desle-
 tis, ac tandem separatim in libello ad id parato, scripto compre-
 hensis, atque etiam expiatis, prece præmissâ, cubitum concedebat.
 Cubiculum verò eâ ratione disposuerat, ut à nemine, etsi præsen-
 te, lectulus conspiceretur. *Ubi* (verba sunt vetusti Scriptoris)
dejectus in stratum, per Cubicularium suum Clericum sibi fecit Vitæ
Patrum, aut in alio adificativo Codice legere, usq; dum sopor in-
gens ipsum lectionem non sineret auscultare. Tunc interdum somno
in ipso lecto capto, interdum verò, dum Cubicularius eum crederet
in lecto Episcopati cubare, ipse mollem lectum declinans, manibus an-
te lectum, aut humo se prostravit. Non igitur mirum tam durè
 cubantem, & somnum vexantem, facile consurgere ad preces po-
 tuisse. *Mediâ nocte*, ait idem, *cùm alijs ut assoler, sopor major ex-*
oresceret, nè inimicus humani generis eum inveniret dormientem,
consurgebat.

X.

XI.

XII.

Vesper Arnesti.

XIII.

Nox Arnesti.

R. 2.

Hæc

Hæc ille. At ego contentus delibâsse aliquid de virtutibus, & gustum quendam lectori dedisse, ne caput hoc nimio excresecat, concludo, plura sanctimonix numeris omnibus absoluta exempla in virtutibus toto libro quarto adferam. Quanquam facilè quisq; qui vel à limine vitam cœlestem, & divinam introspexit, intelliget, hæc sinè magna corroboratâque & confirmatâ virtute, in medio negotiorum & vitæ Aulicæ æstu, perfici non potuisse. Ex minimis maximarum rerum argumenta petuntur, primæq; lineæ eruditis oculis *Apellem*, aut rudem aliquem, qui *cucurbitas pingit*, ostendunt. Nunc ad temporum ordinem redeamus.

Minima maximarum rerum sunt argumenta.

Notæ in Caput VII.

Aulam habebat Arnestus splendidam. *Erat hæc tum consuetudo, ut Regni Proceres ac Dynasta in argumentum potentia, eos omnes Nobiles (quos Clientes vocabant) in Aula sua, in liberis servisq; haberent, quicunque villas aut pagos in eorum ditione tenebant. Itaq; ut ex M.S. Rosenfis historia Codice, qui apud me est, patet Rosenbergtici Proceres sæpe centum, aut etiam pluribus nobilibus Equitibus comitati ad Comitata Regni ventitabant, magnôq; eorum numero cincti procedebant in publicum; hos Equites deductâ à militia voce, Volones Aulicos posses appellare. Idem Arnesto Archiepiscopo æstatum, Principi, ut ex omnibus gestis apparet, magnifico & splendido; adeôq; invaluerat hic mos apud Archiepiscopum, cui liberet, prandendi, & Archiepiscopum sequendi, ut ob hanc præcipuè causam postea, Albicus Archiepiscopus, Müglitio ortus, ne tot Nobiles (ut ait Pontanus) in Aula sua pasceret, cum Conrado Westphalo Decano Wissebradensi officium commutavit, cum diceret: nihil se molestius audire posse, quam maxillas Nobilium ossa frangentes. De cujus sordibus vide Dubrav. L. 23. hist. Bohem. Æneam Silvium C. 25. Pontanum in Archiepiscopis. Hagek eandem causam relictis Archiepiscopatus adduxit A. 1411.*

Aulicus splendor apud Arnestum.

Pontanus in Albico.

Avantia sæpe excidio viam ærnat.

Cum

Cūm nova fedamur, antiqua perdimus.

Commune id vitium atatis nostra, que antiqua amittit, & nova non acquirit.

Moribus antiquis cūm *Tellus patria vixit,*
Aurea tunc ætas, aureus orbis erat.

Nunc antiqua jacent, Novitas insana probatur;
Ut larvæ, nostri despiciuntur *Avi.*

Moribus antiquis si nos vixisse pudebit,
In Patria Civis non erit, hospes erit.

Sed librorum veterum peculiaris apud nos infelicitas. Quanto dolore vidi in quibusdam Bibliothecis membranas conscriptas lacerari! centū typo editos libros malim, quàm unum utilem ex manuscriptis codicibus perire. Nam illorum jactura pluribus exemplaribus compensatur, & perire tot locis non possunt, manuscriptus & ineditus liber, si semel perit, semper perit. Quantum manus incedit & inamantes linguarum (ut delicatissimè dicam) vetustis in Bohemia libris nocuerunt! quot ego ipse ad piper Iudaicum damnatos eripui! inter eos historia Rosenfium Procerum manuscripta, quam alibi non vidi; deinde Chronicon Bartholomæi de Drahonicz, pluresq; alij fuerunt Historici præcipuè libri servandi. Hæc cogitent, qui manuscriptis abundant libris, neq; sinant, obsecro, perire!

Manuscripti
Codices dili-
genter assor-
vandi.

Maturæ apud nos vocantur. Hoc pietatis ge-

nus primus in Pragensi Ecclesia longè ante Carolum Cæsarem, præ-
sente pecuniâ attributâ fundavit Udalricus de Pabienicz, Canonicus
Ecclesiæ Metropolitanæ Pragensis, Vir nobilissimus, & Juris utriusq;
Doctor, gratulorq; vetustissimæ stirpi Woraczickiorum (ex qua U-
dalricus prodijt) quòd per eam divina Mater pulcherrimo invento
(quod universa propè Bohemia amplexa est) celebrari gloriam suam
voluerit. Maturarum tamen originem vetustus Codex, & traditio,
quam R. P. Georgius Crügerius Soc. IESV sequitur, ad Arnestum re-
fert. Dicendum erit, aut Arnestum pulcherrimi operis Udalrico sua-
sorem & authorem fuisse, cūm Decanus Ecclesiæ Pragensis esset, aut eas
maturas ab Arnesto latè propagatas & inductas. Hodie per plurimas
Bohemiæ Civitates ea Sacra in Aurora DEI Matris honori canuntur,

Maturæ, sacra
in Aurora.

Hagek. A. 1334.
Paprecius in
familia VVora-
czickiorum.
Vide supra l. 2.
c. 1.

Litterarum
eccus in Bo-
hemia.

qui canunt Litteratos se, nomine antiquo, appellant, estq; illa Congregatio aut Societas potius, vetustissima, & alicubi ex legibus gubernatur. In Rosenbergensium Procerum ditioe Lomnicij antiqua est Litteratorum memoria, quam in manuscriptis legi; valuit Lomnicensium exemplum ad Novodomenses, institutiq; Litterati, quibus Henricus de Novadomo confirmationem Privilegiorum a Summo Pontifice, certasq; Indulgentias circa annum Domini 1490. legitur impetrasse.

Arbitrium
Litteratorum
Novadom.

Spiritus Christi
dulcedine
conditur.

Benignè ac ceu Agnus mansuetus. Talis Christi

Domini Spiritus est optimi nostri Imperatoris, nati à Patre ad orbem regendum; ad eum Turbæ properabant, eum comprimebant, ad eum portabantur & currebant parvuli, cum peccatoribus manducabat, erat magnes Amoris, desideratus gentibus, gallina se comparavit, erat via qua teritur, erat Orpheus, qui traheret omnia ad se ipsum! Suavis est Spiritus ejus, & dulcis. Panem suavissimum præstat de Cælo. Notavit Spiritum Christi dulcissimum D. Ambrosius, vel in illo factò, cum esurientes discipulos per sata duxit, ut illi commodius præ fame spicas vellere possent.

Scaltæ pro-
baciones In-
nocentiz in
Iudicijs apud
Majores.

Ferrum candens. Indicia in Septentrione nostro diu

se male habebant, tardè Iustitia leges recepimus. Nam leges priores ad Idololatriam fuerunt accommodata. Ferro candente passim in Germania innocentia probatur, aqua frigidissima offerebatur bibenda, quasi rejiciebatur, hominem condemnabat. Duella in dubijs causis suscipiebantur (ut Vellerus in Boicis, aliq; scriptores commemorant) victus duello, divino quoq; judicio damnari videbatur. In Polonia, ut refert Cromerus L. 12. si quis in Iuramento publico faciendo verbo lapsus esset, atq; ad eò minimum hesisset, vel titubasset linguâ, causa quantumvis justâ cadebat, quod deinde sublatum. Multa adhuc quarundam Regionum legibus, Barbarâ & in humanâ feritate scripta, servantur.

Acerra ferrea in Sacello S. Venceslai Trophæum Arnesti.

Trophæum Cœlestis Eloquentiæ. Est in

Capella S. Venceslai, in ipso S. Viti Metropolitano Pragensi templo, ad cornu Epistola in majore Ara, in pariete depicta Effigies Christi de cruce pendens, sub cujus pedibus sacris illa acerra ferrea altè parieti inserta spectatur.

Pri-

Primæque lineæ Apellem ostendunt. Ex linea inchoata scimus quò vel in infinitum sit itura. Tractavit hunc locum Plutarchus libro: Cur oracula edi desierint, & Seneca 7. Ep. 53.

Miraculum Novum ad tumulum S. Wenceslai, inter manus VENERABILIS Arnesti patratum; Carolus ab Arnesto Archiepiscopo Bohemiæ Rex coronatur. Clemens Pontifex Arnesti virtutem ac prudentiã honorat, eumq; Apostolicæ Sedis Pœnitentiarium in Imperio Romano pro se constituit.

CAPUT VIII.

Hoc ipso tempore, quo Principis gratiã florere cœpit *Arnestus*, divinum quoddam miraculum ad tumulum *S. Wenceslai Ducis & Martyris* patratum, assinationem *Arnesti* apud Principem non mediocriter auxit. *Erhardus*, *Erhardi Cutenensis* Civis filius, adultã etate juvenis, in gravem morbum inciderat; in eo morbo, nescio quo terrore repente admisso, consternatus sic est, ut nè verbum in posterum proloqui sciret, mutusque summo parentum dolore quinto jam mense perstaret. Pragam ad *S. Wenceslai* sacrum corpus à miraculis

Miraculo presenti per motus Carolus Sacratu 9 Wenceslao maximo opibus condit.